

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ,
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*XXI Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених, курсантів та
студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Львів – 2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова: Дмитро **БОНДАР** – ректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Заслужений працівник цивільного захисту України, доктор юридичних наук, доцент.

Заступники голови: Василь **ПОПОВИЧ** – проректор з наукової роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор технічних наук, професор;
Ярослав **ІЛЬЧИШИН** – начальник науково-дослідного центру Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук.

Члени наукового комітету: **Oksana TELAK** – MSFS, Warsaw, Poland, Doctor of Sciences;
Jerzy TELAK – ASE, Warszawa, Poland, Doctor of Sciences, Professor;
Boguslaw KOGUT – Doktor inżynier, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej;
Вікторія СЕРГІЄНКО – проректор з наукової роботи Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;
Анастасія СИМАНОВА – Голова Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу Національного університету “Київський авіаційний інститут”, доктор економічних наук, професор;
Дмитро КОБИЛКІН – учений секретар Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат технічних наук, доцент;
Ольга БАРАБАШ – завідувач науково-дослідної лабораторії актуальних проблем правозастосовної та правоохоронної діяльності навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності, Голова Ради молодих вчених Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;
Андрій ОСТАП'ЮК – перший проректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат юридичних наук;
Назарій КОВАЛЬ – проректор з персоналу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор філософії;
Олександр ПРИДАТКО – проректор із навчально-методичної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат технічних наук, доцент;
Тарас БОЙКО – проректор з організації служби та підготовки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат технічних наук.

**ОРГАНІЗАТОР
ТА ВИДАВЕЦЬ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

**Технічний редактор,
комп'ютерна верстка**

Климус М.В.

Друк на різнографі

Петролюк Н.І.

Відповідальний за друк

Петролюк Н.І.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

Проблеми та перспективи розвитку безпеки життєдіяльності в умовах війни: Зб. наук. праць XXI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів. – Львів: ЛДУБЖД, 2026. – 1086 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами XXI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «**Проблеми та перспективи розвитку безпеки життєдіяльності в умовах війни**».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Цивільна безпека.
- Превентивна діяльність у сфері техногенної та пожежної безпеки.
- Менеджмент у безпеці життєдіяльності.
- Організація проведення аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж.
- Інформаційні технології у безпеці життєдіяльності.
- Соціальні, психолого-педагогічні аспекти та гуманітарні засади безпеки життєдіяльності.
- Промислова безпека та охорона праці.
- Природничі, біологічні та екологічні аспекти безпеки життєдіяльності.
- Організаційно-правові аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності.
- Медицина в умовах воєнного стану.
- Сучасні наукові підходи до формування безпекового середовища.

© ЛДУ БЖД, 2026

Здано в набір 31.03.2026. Підписано до друку
23.04.2026. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 67,88.

Гарнітура Times New Roman.

Друк на різнографі. Наклад: 100 прим.

Друк: ЛДУ БЖД
вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.
ldubzh.lviv@dnsn.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилання на збірник обов'язкове.

УДК 502.4:338.48:504

АДАПТАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЯХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ДО УМОВ ВІЙНИ

Ірина Маруняк

Наталія Гринчишин, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна

Проаналізовано вплив війни на рекреаційну діяльність природно-заповідного фонду України та визначено основні напрями її адаптації. Основну увагу приділено розвитку інклюзивної рекреації, що забезпечує доступність природних територій, соціальну інтеграцію та реабілітацію населення. Наведено практичні приклади впровадження безбар'єрних рішень у національних природних парках України.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, рекреація, війна, інклюзивна рекреація, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки.

ADAPTATION OF RECREATIONAL ACTIVITIES IN THE TERRITORIES OF THE NATURE RESERVE FUND OF UKRAINE TO THE CONDITIONS OF WAR

Iryna Marunyak

Nataliia Grynychyshyn, Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor
Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine

The impact of the war on recreational activities within the nature reserve fund of Ukraine has been analyzed, and the main directions of its adaptation have been identified. Particular attention is paid to the development of inclusive recreation, which ensures accessibility of natural areas, social integration, and rehabilitation of the population. Practical examples of the implementation of barrier-free solutions in national natural parks of Ukraine are provided.

Keywords: природно-заповідний фонд, рекреація, війна, інклюзивна рекреація, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки.

Рекреаційною є діяльність, що здійснюється з метою відновлення розумових, духовних і фізичних сил людей шляхом створення умов для їх загальнооздоровчого і пізнавального відпочинку.

Природно-заповідний фонд України належить до важливої складової рекреаційної системи держави. Національні природні та регіональні ландшафтні є основними рекреаційними установами природно-заповідного фонду України, рекреаційне завдання яких полягає у створенні умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності

в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів [1].

Збройна агресія РФ суттєво вплинула на території та об'єкти природно-заповідного фонду України [2].

Поєднання екологічних втрат, руйнування інфраструктури, інституційних обмежень управління та зростання безпекових ризиків для відвідувачів і персоналу призвело до суттєвого зниження ефективності рекреаційної діяльності в національних природних і регіональних ландшафтних парках [3]. Близько 66% адміністрацій національних природних парків зафіксували зменшення туристичних потоків у період воєнного стану [4].

Водночас в умовах війни значно зросла кількість осіб, які потребують реабілітації та соціальної підтримки. Це зумовлює необхідність розвитку інклюзивної рекреації як важливого напрямку рекреаційної діяльності. Інклюзивна рекреація передбачає створення безбар'єрного середовища, що забезпечує доступ до природних територій для ветеранів, осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб та забезпечує доступ до природного середовища для всіх категорій населення та сприяє їхній соціальній інтеграції [5].

Для забезпечення інклюзивної рекреації вкрай важливо забезпечити фізичну доступність територій, створивши безбар'єрне середовище для осіб з інвалідністю, що включає пандуси, спеціальні входи, ліфти, адаптовані санітарні приміщення та облаштування спеціальних зон відпочинку, доступних для людей з різними видами обмежених можливостей. Наступним етапом є розробка спеціалізованих програм і послуг, зокрема адаптація спортивних, культурних та освітніх активностей для осіб з особливими потребами, а також проведення заходів, спрямованих на залучення цієї категорії населення до активного відпочинку та спорту. Не менш важливим кроком є підготовка персоналу: необхідно навчати працівників основам інклюзивного обслуговування, комунікації та надання допомоги людям з інвалідністю, а також організувати підвищення кваліфікації для роботи з різними групами населення, зокрема з особами з обмеженими можливостями [6].

Впровадження інклюзивної рекреації на територіях природно-заповідного фонду України в сучасних умовах потребує значного фінансового забезпечення. Обмеженість бюджетних коштів зумовлює пошук альтернативних джерел фінансування. Національні природні і ландшафтні парки вирішують цю проблему шляхом поєднання фінансування з державного та місцевого бюджетів з позабюджетними надходженнями, зокрема грантами, інвестиціями, участю громадських організацій та залученням міжнародної допомоги, що дозволяє підтримувати та розвивати цю діяльність [7].

Практична реалізація інклюзивної рекреації що передбачає облаштування доступної інфраструктури, адаптовані маршрути, 3D-тури, інтерактивні карти та аудіогіди для людей з особливими потребами, активно впроваджується в безпечних регіонах України та демонструє конкретні

результати у Шацькому НПП, національних природних парках «Сколівські Бескиди», «Галицький», «Мале Полісся» [8].

Отже, війна суттєво вплинула на рекреаційну діяльність природно-заповідного фонду України, знизивши ефективність традиційних туристичних потоків та підвищивши потребу у соціальній і психологічній підтримці населення. Адаптація рекреаційної діяльності з акцентом на інклюзивність забезпечує доступ до природних територій для всіх категорій відвідувачів, сприяє соціальній інтеграції та стійкому функціонуванню рекреаційної системи природно-заповідного фонду України.

Список літератури

1. Гринчишин Н. М. Заповідна справа. Навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД. 2024. 145 с. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/14775>
2. Удовенко І. О., Мамчур В. В., Сержантова Ю. Ю. Об'єкти природно-заповідного фонду: аналіз наслідків українсько-російської війни. *Український журнал природничих наук*. 2023, № 5 С. 125-129. URL: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.5.2023.14>
3. Боруцька Ю. В. Вплив російсько-української війни на туристично-рекреаційну та краєзнавчу діяльність в межах природоохоронних територій через призму сталого розвитку. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. Т. 23, № 1. С. 1407–1417. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1\(23\)-1407-1417](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1(23)-1407-1417)
4. Варуха А., Борсук О., Аріон О. Вплив війни на стан туризму і рекреації в національних природних парках України. Матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 80-річчю географічного факультету ЧНУ ім. Ю. Федьковича «Природа і суспільство: виклики і поступ» (11–13 жовтня 2024 р.). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. 2024. С.204-206.
5. Моца А. А., Корінець Р. Я., Горюнова К. А. Перспективи розвитку туризму для людей з інвалідністю після закінчення російсько-української війни. *Академічні візії*. 2024. Вип. 33. С. 1–8. URL: <https://cutt.ly/qeE1Hn9l>
6. Язіна В., Острянин С., Завадська А. Аналіз системи забезпечення інклюзивних рекреаційних послуг: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-58>
7. Біляк Ю., Громов С. Фінансування територій природно-заповідного фонду: форми, методи та інструменти. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6342>
8. Безбар'єрний туризм: як нацпарки розвивають інклюзивний простір. *Державне агентство лісових ресурсів України* : офіційний веб-сайт. URL: https://forest.gov.ua/news/bezbariernyi-turyzm-iak-natsparky-rozvyvaiut-inkliuzyvnyi-prostir?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 18.03.2026)

References

1. Hrynchyshyn, N. M. Nature Conservation. Textbook. Lviv: Lviv State University of Forestry and Hunting. 2024. 145 p. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/14775>
2. Udovenko I. O., Mamchur V. V., Serzhantova Y. Y. Objects of the Nature Reserve Fund: Analysis of the Consequences of the Ukrainian-Russian War. *Ukrainian Journal of Natural Sciences*. 2023, No. 5, pp. 125–129. URL: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.5.2023.14>
3. Borutska, Yu. V. The impact of the Russian-Ukrainian war on tourism, recreation, and local history activities within nature conservation areas through the lens of sustainable development. *Successes and Achievements in Science*. 2026. Vol. 23, No. 1. Pp. 1407–1417. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1\(23\)-1407-1417](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1(23)-1407-1417)
4. Varukha A., Borsuk O., Arion O. The Impact of War on the State of Tourism and Recreation in Ukraine’s National Nature Parks. Proceedings of the international scientific conference dedicated to the 80th anniversary of the Geography Department of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University “Nature and Society: Challenges and Progress” (October 11–13, 2024). Chernivtsi: Chernivtsi National University. 2024. pp. 204–206.
5. Motsa, A. A., Korinets, R. Y., Goryunova, K. A. Prospects for the Development of Tourism for People with Disabilities After the End of the Russian-Ukrainian War. *Academic Visions*. 2024. No. 33. pp. 1–8. URL: <https://cutt.ly/qeE1Hn9l>
6. Yazina V., Ostryanin S., Zavadskaya A. Analysis of the system for providing inclusive recreational services: problems and prospects. *Economy and Society*. 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-58>
7. Bilyak, Y., & Gromov, S. Financing of Nature Reserve Areas: Forms, Methods, and Instruments. *Economy and Society*. 2025. No. 77. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6342>
8. Barrier-Free Tourism: How National Parks Are Developing Inclusive Spaces. State Agency of Forest Resources of Ukraine: Official Website. URL: https://forest.gov.ua/news/bezbariernyi-turyzm-iaak-natsparky-rozvyvaiut-inkluzyvnyi-prostir?utm_source=chatgpt.com (accessed: 03/18/2026).

- Гліб Скиба, Ангеліна Самар, ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ
ФІТОРЕМЕДІАЦІЇ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ҐРУНТІВ,
ЗАБРУДНЕНИХ ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ.....** 790
- Дарія Давидчук, Юлія Михайлюк, ВОЄННИЙ КОНФЛІКТ ЯК
ФАКТОР ЗМІНИ КЛІМАТУ: МАСШТАБИ ТА НАСЛІДКИ.....** 793
- Зореслава Райко, Анастасія Сосновська, Людмила Мітюк,
ЕКОЛОГІЧНА СПАДЩИНА ВІЙНИ: ХІМІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ
ҐРУНТІВ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ ТА
ЙОГО ВПЛИВ НА БЕЗПЕКУ НАСЕЛЕННЯ.....** 796
- Ірина Маруняк, Наталія Гринчишин, АДАПТАЦІЯ
РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЯХ ПРИРОДНО-
ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ДО УМОВ
ВІЙНИ.....** 801
- Катерина Король, ДЕГРАДАЦІЯ ГІДРОХІМІЧНОГО СТАНУ
ПІДЗЕМНИХ ВОД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ВНАСЛІДОК
ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ СМІТТЄЗВАЛИЩ.....** 805
- Михайло Іляшевич, Тарас Шуплат, Василь Попович, ЕКСПРЕС-
ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ЖИТТЄВОСТІ ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ
ПОСТПРОГЕННИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЗА ДОПОМОГОЮ ЕЛЕКТРОФІЗІОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ.....** 809
- Назар Лисий, Василь Попович, ВІДПРАЦЬОВАНІ ШИНИ ЯК
ЧИННИК ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ У ВОЄННИХ
РЕАЛІЯХ.....** 816
- Назар Смолій, Наталія Гринчишин, ЕКОЛОГІЧНА РИЗИКИ,
ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛІВКОУТВОРЮВАЛЬНИХ
ПІН АFFF ДЛЯ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ.....** 821
- Олександр Коцюр, Василь Попович ГОРІННЯ ПОРОДНИХ
ВІДВАЛІВ ВУГІЛЬНИХ ШАХ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ
І ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ.....** 825